

Rekordstort antal deltagare på Årets Forsikringskonferanse

Den norske Forsikringsforening genomförde i slutet av januari Årets Forsikringskonferanse, som hade två teman: *Banklovkommisjonen fase III – sammenkobling av eksisterende og nye tjenstepensjonsordninger* samt *Helseforsikring – forsikringsnæringens plass i «Helse-Norge» nå og i fremtiden*.

Forsikringsforeningens ordförande, Leif Osland från Finans Norge, hälsade välkommen och upplyste om att det i år är ett rekordstort deltagarantal, 169 personer:

-- Det förra rekordet var från 2004, då Forsikringsforeningen var först ut med att arrangera en konferens om Pensjonskommisjonens utredning. Den här gången är vi först med att arrangera en konferens efter det att Banklovkommisjonen har lagt fram sitt förslag till nya tjänstepensionsregler.

Bakgrunden till konferensens första tema är att Banklovkommisjonen i sommaren 2012 la fram ett förslag till ny lag för tjänstepensionsförsäkringar (NOU 2012:13). I samband med genomförandet av den nya lagstiftningen, uppkom det frågor som handlade om vilka verkningar lagen skulle få i förhållande till intjänad pension och ny pensionsintjäning i existerande pensionsordningar. Banklovkommisjonen har därför tagit fram ett förslag till flexibla övergångsregler, som presenterades i början av 2013 (NOU 2013:3).

Det norska pensionssystemet

Innan vi går vidare, ska vi ge en snabb presentation av det norska pensionssystemet – framförallt med tanke på de danska och svenska läsare som inte är tillräckligt insatta i detta.

Ålderspension

Ett nytt regelverk för ålderspension (Folketrygden) har införts från och med 2011 (och delvis under 2010). Regelverket berör alla nuvarande och framtida ålderspensionärer, men får störst betydelse för personer födda år 1944 och senare. Pensionsreformen innebär en större grad av flexibilitet och en längre intjäningsperiod än tidigare.

För att ha rätt till ålderspension från folketrygden i Norge måste man ha bott i Norge i minst tre år efter att man fyllt 16 år. Nya uttagsregler som har införts från och med januari 2011 ger möjligheten att ta ut ålderspension från 62 år om man har tjänat in tillräckligt mycket. Från och med att man fyllt 67 år kan alla ta ut sin ålderspension.

Den 1 januari 2010 infördes nya regler för intjäning av ålderspension. De nya reglerna betyder olika saker för olika åldersgrupper. Personer födda före år 1954 omfattas endast av de gamla intjäningsreglerna. De som är födda mellan år 1954 och 1962

tjänar in ålderspension enligt en blandning av den nya och den gamla intjäningsmodellen, medan personer födda år 1963 eller senare endast tjänar in pension enligt de nya reglerna. (Källa: Nordiska Rådet)

Tjänstepension

Den 1 januari 2006 trädde lagen om obligatorisk tjänstepension (OTP) i kraft. Den innebär att i stort sett alla norska företag är skyldiga att upprätta en tjänstepensionsplan för sina anställda. Man kan där välja mellan förmånsbaserad (*ytelsesbasert*) eller premiebaserad (*innskuddsbasert*) plan.

Den årliga premien ska vara minst 2 procent av lönen mellan 1 och 12 G (basbeloppet, ca 82 122 NOK för 2012). Utbetalningen sker under minst 10 år efter det att pensionsåldern inträtt. (Källa: Norsk Pensjon)

Därutöver finns också en kollektivavtalad pensionsplan (AFP)

Två modeller

I det förslag som kom förra året (NOU 2012:13), är det nya regelverket anpassat till den nya folketrygden och öppnar flera valmöjligheter för arbetsgivarna. I korthet innebär förslaget att alla företag från 2014 ska kunna välja mellan två helt nya premiebaserade (innskuddsbaserade) tjänstepensionsplaner. Till skillnad från dagens förmånsbaserade plan, med slutlönen som bas, bygger de nya premiebaserade planerna på hur många år man arbetat. Dessutom ska det göras en livslängdsjustering vid uttagstidpunkten.

Banklovkommisjonen kallar de två nya premiebaserade modellerna för "Standardmodellen" och "Grundmodellen". I Standardmodellen kommer pensionskapitalet att regleras årligen baserat på löneökningarna – antingen den allmänna löneutvecklingen i samhället eller företagets egen. För att uppnå balans över tid, sker en reglering via extra premietillskott eller via avsättning till regleringsfond om avkastningen är för låg respektive för hög under ett enskilt år.

I Grundmodellen kommer värdeutvecklingen att vara beroende av den avkastning som uppnås och all avkastning tillförs den anställdes pensionskonto.

(Du kan läsa mer om det här förslaget i artikeln Klart for nye tjenestepensjoner, som var publicerad i Nordisk försäkringstidskrift 3/2012)

Grundlagsskyddade pensionsförmåner

Lise Ljungmann Haugen, som är Banklovkommisjonens huvudsekreterare, presenterade vid konferensen de övergångsregler som finns i NOU 2013:3.

En av utgångspunkterna är att redan intjänade pensionsförmåner är skyddade enligt § 97 i den norska grundlagen. I regelverket skiljer man därför tydligt mellan tidigare och ny pensionsintjänning. Det här märks bl.a. genom att medel som är knutna till

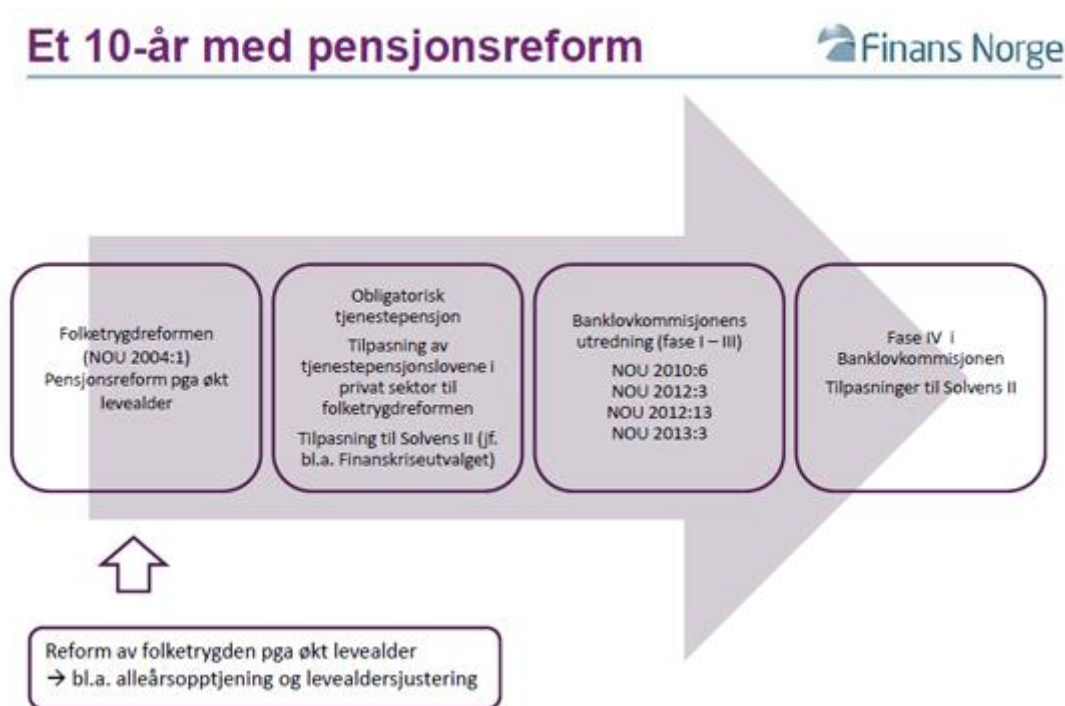
tidigare pensionsintjäning utgör ett eget kapital, skilt från de medel i pensionskapitalet som kommer från ny pensionsintjäning. Denna skiljelinje ligger till grund för fördelning av avkastning, risk och kostnader.

Banklovkommissjonen föreslår att ändringarna i pensionsplanerna ska vara genomförda så snart som möjligt, dock senast tre år efter det att tjänste-pensionslagen har trätt ikraft.

För arbetstagare som är födda 1962 eller tidigare, och som har få år kvar till pension, ges företagen möjlighet att genom några olika alternativ betala in ytterligare premier.

Skapa långsiktigt stabilt pensionssystem

Idar Kreutzer, VD för Finans Norge, pekade i sitt inlägg på att förändringarna av det norska pensionssystemet pågått sedan 2004:

”Det är viktigt att vi bygger ett långsiktigt stabilt pensionssystem, som medborgarna kan lita på. Den stora utmaningen är utvecklingen av levnadsåldern, men även Solvens II och nya bokföringsregler”, konstaterade han.

”Ska vi få ett bärkraftigt pensionssystem, är det nödvändigt att det blir balanserade lösningar. Det är något som arbetsgivare, arbetstagare och pensionsleverantörer tillsammans måste mejsla fram – allt under de spelregler som myndigheterna sätter upp.”

För egen del trodde han att Grundmodellen är den modell som kommer att bli dominerande.

Idar Kreutzer pekade på att det finns mycket positivt med övergångsreglerna – bl.a. kontinuiteten, att de intjänade rättigheterna säkras, den robusta hanteringen av ökad livslängd och den treåriga övergångsperioden – men var också tydlig med att det finns saker att följa upp, exempelvis tidplanen för ett nytt pensionsregelverk och anpassningar till Solvens II.

”Det nya tjänstepensionssystemet är bättre för arbetsgivarna, men också för LO-medlemmarna. Det skapar nämligen möjligheter till inflytande och avtal”, betonade **Eystein Gjelsvik**, utredningschef på norska LO.

Han ansåg att det bästa är om man får fram breda, kollektiva lösningar, eftersom de blir billigare än individuella alternativ.

Kritik på flera punkter

Kristin Diserud Mildal, projektdirektör på Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), framförde kritik mot en hel del punkter i huvudförslaget till ny tjänstepensionslag och till övergångsreglerna. En sådan punkt är att man inte behandlat frågan om flytträtt tillräckligt:

”Den frågan måste utredas närmare. Man kan inte införa ett system som inte har tillräcklig konkurrenskraft”, menade hon.

Framförallt ansåg Kristin Diserud Mildal att processen går alltför fort och inte ger tillräcklig möjlighet till att hinna lyssna till remissinstanserna. Tanken är att lagförslaget ska antas under hösten 2013.

Mange merknader til fase II

NHO mener flere sentrale punkter i forslaget til nye tjenestepensjoner må endres

NB! Berørt av Finanstilsynets høringsnotat datert 7.januar 2013

- Sparing må kunne starte fra 1 G
- Håndtering av dødelighetsrisiko
- Grunnmodell: Bedrift ikke dekke forvaltningskost. for pensjonister
- Ikke andel reguleringsfond til fratrukkne og pensjonister
- Bedre løsning for tilskudd fra arbeidstaker
- Revurdere løsning for nullgaranti til enhver tid

...og mange merknader til fase III

Sammenkobling og overgangsregler

NB! Berørt av Finanstilsynets høringsnotat datert 7.januar 2013

- Håndtering av dødelighetsrisiko – avvente Finanstilsynet
- Bruk av tilleggsavsetninger
- Tildeling og bruk av overskudd
- Flytting/konkurranse
- Bedre løsning for tilskudd fra arbeidstaker
- Sparing må kunne starte fra 1 G – også innskuddspensjon
- Ikke andre løsninger "ytelses-pensjon"

”Det är första gången som vi genomför en förändring av pensionssystemet i en ny finansiell situation, i vilken bl.a. ingår en låg räntenivå”, påpekade **Erik Orshaug**, chefekonom på UNIO, som är facklig organisation för universitets- och högskoleutbildade.

Han såg positivt på att övergångsperioden är tänkt att vara tre år, eftersom det då finns möjligheter för försäkringsbolagen att hinna ta fram nya produkter.

Folkets röst saknas

Liksom Kristin Diserud Mildal (NHO), var redaktör **Tom Staavi** från Dine Penger tveksam till tidplanen. Hans utgångspunkt var dock att det är stortingsval i höst och

att det mycket väl kan bli regeringsskifte. Vad händer då med de här förslagen? Skjuts de på framtiden?

Men framförallt riktade Tom Staavi kritik mot att konsumenternas röst sänkades:

”Reformen tar hänsyn till företagen och försäkringsbranschen, men inte till pensions-tagarna. Folkets röst saknas.”

Han tyckte också att hela förslaget är alldeles för komplicerat och gör att de allra flesta inte orkar sätta sig in i vad det innebär.

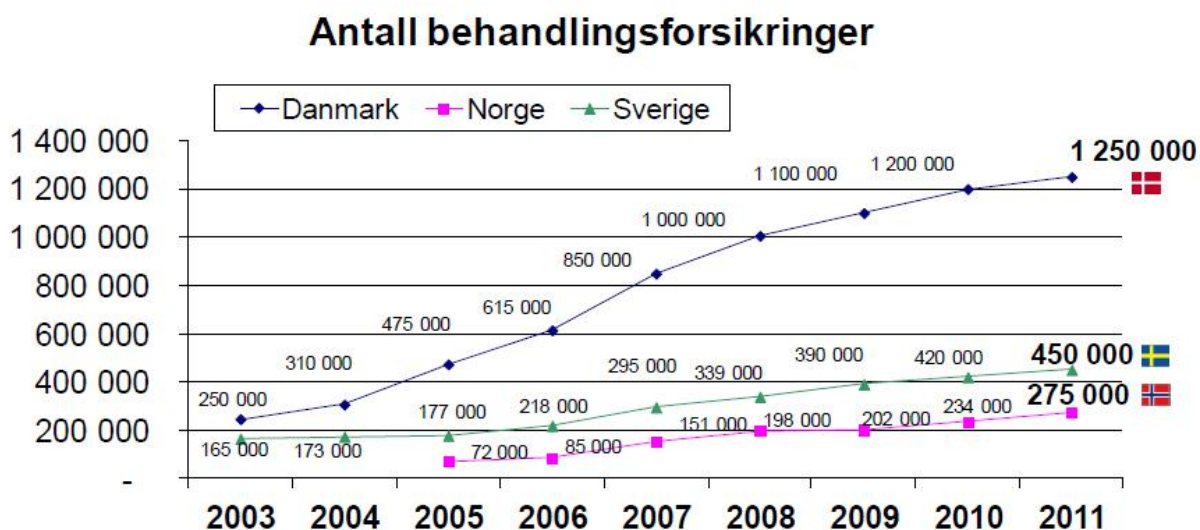
”Och begreppen som används är otydliga. Vad är det för skillnad mellan Standardmodell och Grundmodell?”

Hälsoförsäkring i fokus

Under eftermiddagen var det Hälsoförsäkring som stod i fokus. Den här delen av konferensen inleddes med att **Grethe Aasved**, VD för Aleris Helse, berättade om hur denna marknad ser ut i Norge och om hur Aleris är en del av den.

”Den norska marknaden växer snabbt och har idag ca 30 000 kunder, med över 300 000 försäkringstagare anslutna. Danmark ligger dock fortfarande skyhögt över, med 1 250 000 försäkringstagare.”

Antalet private helseforsikringer øker i alle tre land

* 330 000 i Norge i 2012

Aleris

(Dagen efter konferensen, gick Finans Norge ut med nya siffror för antalet personer med hälsoförsäkring i Norge. Det korrekta antalet var 360 000 försäkringstagare vid slutet av 2012, en uppgång med 19 procent jämfört med 2011. Så sent som 2003 var det bara 34 000 norrmän som var försäkrade på detta sätt.)

Ingrid Wergeland från Manifest senter for samfunnsanalyse, en politiskt vänsterorienterad tankesmedja, var inte oväntat kritisk mot utvecklingen. Framförallt riktade hon kritiken mot att det är företagsmarknaden, inte privatmarknaden, som växer. Hon såg en stor utmaning i att lösa frågan om medicinsk likhetsprincip vs. kommersiell försäkringsprincip.

”Är det läkaren eller plånboken som ska prioritera i sjukvårdskön?” frågade hon.

Alltfler företag försäkrar alla anställda

Hon fick en replik av **Ivar Martinsen**, koncerndirektör på If Skadeförsäkring.

”Vi kan se en klart ökande tendens till att alltfler företagskunder försäkrar alla sina anställda – inte bara högsta ledningen och andra nyckelpersoner. I vår senaste undersökning är det 7 av 10 kundföretag som gör så.”

Huvudorsakerna till att företagen köper hälsoförsäkringar är, enligt lfs undersökning, att man vill framstå som en attraktiv arbetsplats, att man vill kunna erbjuda medarbetarna saker som är bra för dem och att man vill minska sjukfrånvaron.

Ivar Martinsen pekade också på att de flesta skadetillfällen leder till fysioterapi-/kiropraktorbehandlingar (55 procent), jämfört med besök hos specialistläkare (31 procent) och operation (8 procent).

I den här delen av konferensen deltog också två politiker. Den ene var statssekreterare **Robin Kåss**, Arbejderpartiet. Han är inte negativ till privat hälsoförsäkring, men ser den som ett komplement till den offentliga vården. Han ville nyansera bilden av hälsoförsäkring som en framgångssaga:

”Det är idag 7 procent av befolkningen, som har tillgång till privat hälsoförsäkring. I kronor räknat handlar det om att det bara är 0,14 procent av den totala kostnaden för hälsovård, som går den här vägen. Det är något som får tas som ett sundhetstecken.”

Den andre politikern var **Morten Stordalen**, stortingsledamot från Fremskrittspartiet. Han är klart positiv till privat hälsoförsäkring och delade med sig av egna erfarenheter.

”När människor är borta från sitt jobb på grund av sjukdom, handlar det inte bara om ökade samhällskostnader. Det handlar minst lika mycket om självkänsla, när man

Nordisk försäkringstidskrift 1/2013

genom snabbare behandling kan komma tillbaka till arbetet igen på kortare tid än man annars skulle ha gjort.”

Carl-Henrik Knutsson